

NAAR EEN MARIEN RUIMTELIJK PLAN 2026-2034

Advies van de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij, Wetstraat 34-36,
1040 Brussel

W www.salv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@salv.be

Advies	op eigen initiatief
Wettelijke basis	Oprichtingsdecreet SALV 6 juli 2007
Goedkeuring raad	19 juni 2023
Kopie aan	Hilde Crevits – Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, bevoegd voor Zeevisserij; Zakia Khattabi – federaal minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal; Tinne Van der Straeten – federaal minister van Energie; Bart Dochy – voorzitter van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement; Patricia De Clercq – secretaris-generaal van het Departement Landbouw en Visserij; Joris Relaes – administrateur-generaal van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO); Filip Fontaine – algemeen directeur van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM); Bart Naeyaert – gedeputeerde, bevoegd voor visserij, van de provincie West-Vlaanderen
Adviesnummer	2023-11
Dossierhouder	Pieter De Graef pdgraef@serv.be
Contactpersoon	Koen Carels kcarels@serv.be

Vincent Van Quickenborne
Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee
FINTO-Kruidtuinlaan 50/65 – 6^e verdieping
1000 Brussel

Advies. Naar een Marien Ruimtelijk Plan 2026-2034

Mijnheer de minister

Op 19 april 2023 startte u met het lanceringsevenement in Oostende de voorbereiding naar een nieuw Marien Ruimtelijk Plan voor het Belgisch deel van de Noordzee. Dit nieuwe MRP moet de ruimtelijke ordening op zee structureren voor de periode 2026-2034 en het kader bieden waarbinnen activiteiten op zee kunnen plaatsgrijpen. Visserij vormt één van de belangrijke traditionele ruimtegebruikers op zee, ook binnen het Belgisch deel van de Noordzee. De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij vertegenwoordigt de belangen van visserij in zijn brede betekenis, gaande van de reders en vissers aan de zeezijde, de visveilingen, verwerkers en handelaars aan de landzijde tot de bescherming van het marien milieu.

[1] Houd rekening met principes en aanbevelingen uit recente adviezen. De SALV heeft in de voorbije periode een reeks unanieme adviezen geformuleerd over het belang van ruimte om te vissen, zowel in het algemeen als met betrekking tot het Belgisch deel van de Noordzee. De SALV vraagt dan ook om met de aanbevelingen en principes uit deze reeks adviezen rekening te houden bij de voorbereiding van het toekomstige MRP 2026-2034 (we herhalen hieronder de krachtlijnen uit elk advies):

- SALV, *Advies. Ruimte om te vissen*, Brussel, 2021, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20210625_ADV_2021-06_Ruimte-OmTeVissen.pdf.

De Vlaamse visserijsector is bij uitstek Europees georiënteerd met visserijactiviteiten van de Golf van Biskaje over de Keltische en Ierse Zee, het Bristolkanaal en het Engels Kanaal tot de Noordzee. Deze ruimtelijke spreiding vormt de strategische sterkte van onze visserijsector, die is ingebed in een ruimere keten. De vraag naar ruimte op zee voor andere vormen van ruimtegebruik (energiewinning en -transport, maricultuur, natuurbeschermingszones,...) neemt toe en vormt een uitdaging voor de activiteiten van de professionele zeevisserij. Om de ruimtelijk gediversifieerde activiteit van de Vlaamse visserijsector en zijn strategische rol in de voedselproductie en voedselzekerheid in de toekomst te verzekeren, stelt de SALV volgende aanbevelingen voorop:

- *Waarborg de toegang tot ruimte op zee voor de Vlaamse visserijsector en zorg voor beleidscoherentie tussen het Gemeenschappelijk Visserijbeleid en aanpalende beleidsvelden die impact hebben op de maritieme ruimtelijke planning en de visserijsector.*
- *Neem meervoudig ruimtegebruik op zee steeds als primair uitgangspunt bij maritieme ruimtelijke planning, met inachtneming van de vigerende natuurwetgeving.*
- *Stem beleidsdoelstellingen en -initiatieven die verband houden met maritieme ruimtelijke planning adequaat af tussen de Europese lidstaten en met derde landen. De uitbouw van een dataplatform zoals GeoVis voor Noordoost-Atlantische wateren vormt hiervoor een onmisbaar startpunt.*
- *Compenseer de visserijsector wanneer blijkt dat meervoudig ruimtegebruik geen optie is.*
- *Stem intra-Belgisch adequaat af tussen de Vlaamse en federale overheden.*

Naast deze algemene aanbevelingen formuleert de adviesraad aanbevelingen die gericht zijn op de co-existentie tussen zeevisserij enerzijds en mariene beschermde gebieden en energiewinning op zee anderzijds.

- *SALV, Advies. Naar een balans tussen natuurherstel en een duurzame kustvisserij. Visserijmaatregelen in het Belgische deel van de Noordzee, Brussel, 2021, https://salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20211029_ADV_VisserijmaatregelenBNZ.pdf.*

De SALV vraagt om bij de afbakening van gebieden tot bescherming van de bodemintegriteit een balans te vinden tussen natuurherstel en het behoud van een duurzame Belgische kustvisserij. Daartoe formuleert de raad volgende aanbevelingen:

- *Vrijwaar de 3-mijlszone maximaal van visserijbeperkende maatregelen zonder de primaire focus op het bereiken van de doelstellingen voor bodemintegriteit en natuurherstel uit het oog te verliezen. Voorzie een permanente corridor voor de kust van Nieuwpoort die kustvissersvaartuigen toelaat al vissend tussen de oost- en westkust te bewegen.*
- *Wanneer de afbakening van de gebieden tot bescherming van de bodemintegriteit de verplaatsing vergt van andere activiteiten los*

van de visserij, plan deze activiteiten dan niet binnen de 3-mijls-zone in.

- *Behoud de mogelijkheid tot doorvaart voor vissersvaartuigen binnen de zones met visserijmaatregelen.*
- *Monitor en evalueer frequent het effect van de visserijmaatregelen op het bereiken van de beschermingsdoelstellingen.*

Als procesaanbeveling acht de SALV het raadzaam om de manier waarop stakeholders input kunnen inbrengen, tijdiger en beter te structureren. De stakeholdersbetrokkenheid binnen het doorlopen traject wordt weliswaar geapprecieerd.

- SALV, Advies. *Visserij-inclusieve ruimtelijke planning op zee*, Brussel, 2022, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20221125_ADV_VisserijInclusieveRuimtelijkePlanning.pdf.
 - *Maak werk van een concretisering van 'visserij-inclusief ruimte-ontwerp die traditionele ruimtegebruikers op zee (i.c. zeevisserij) insluiten met het oog op win-wins. Daarin vormt co-existentie met visserij een belangrijke piste naast meervoudig ruimtegebruik stricto sensu. Zulk visserij-inclusief ruimte-ontwerp kan bijdragen aan het bieden van meer investeringszekerheid voor visserijbedrijven op langere termijn.*
 - *Erken de visserijsector als volwaardige partner bij ruimtelijke planning en bij de uitrol van projecten met ruimtelijke impact met het oog op co-existentie met visserij en meervoudig ruimtegebruik.*
 - *Neem als overheid een rol als facilitator op in het overleg tussen sectoren aangaande ruimtegebruik op zee.*
 - *Bepleit co-existentie en meervoudig ruimtegebruik op internationaal niveau, met inbegrip van visserij.*
 - *Benut de expertise van vissers als 'guardians of the sea' om kennis hiaten over de impact van gebruikszones op de mariene biodiversiteit en commerciële vissoorten weg te werken.*
 - *Garandeer een slimme plaatsing van nieuwe gebruikszones die co-existentie met visserij en meervoudig ruimtegebruik mogelijk maakt. De SALV reikt daartoe enkele pistes aan.*

- *Neem in de concessievoorwaarden van gebruikszones maatregelen op die meervoudig ruimtegebruik met inbegrip van de visserijsector kunnen stimuleren, rekening houdend met de draagkracht van het marien milieu. De adviesraad formuleert daartoe enkele maatregelen.*
- *Zorg dat gebruikszones (o.a. zones voor energiewinning) ook op vlak van financiering en verzekering worden gericht op co-existentie en meervoudig ruimtegebruik.*
- *Bouw een billijke verdeling van baten en lasten in bij de planning en uitvoering van projecten op zee.*
- *Benut het moment van de ontmanteling van windparken van de eerste generatie voor een heroriëntatie richting meervoudig ruimtegebruik en een billijke verdeling van baten en lasten.*
- SALV, Advies. Maricultuur in het Belgisch deel van de Noordzee, Brussel, 2023, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20230321_Maricultuur_in_het_belgisch_deel_van_de_noordzee_ADV.pdf.

Combineer maricultuur met zones voor energiewinning en vrijwaar de lokale kustvisserij maximaal van de impact van nieuwe gebruikszones op zee. Dat zijn de voornaamste boodschappen die de SALV in dit advies aanbrengt. Maricultuur binnen zones voor energiewinning gaat uit van meervoudig ruimtegebruik en biedt de beste garantie op het evenwichtig samengaan van verschillende actoren binnen de beperkt beschikbare ruimte op zee. Ook de Europese Commissie stuurt hier in zijn strategische richtsnoeren voor aquacultuur op aan. Wel is voldoende aandacht nodig voor natuurbescherming, zeker in Natura 2000-zones.

Het beperkte vaarbereik van de kustvisserij en de vaststelling dat het momenteel onhaalbaar is om binnen zones voor energiewinning rendabel aan professionele visserij-activiteit te doen, maakt dat de kustvisserij een adequate mijlszone uit de kust nodig heeft waar permanente structuren best uit worden geweerd. Daarom wordt ook aanbevolen om de sector te betrekken in de zoektocht naar geschikte maricultuurzones.

Verder geeft de adviesraad nog aanbevelingen over het belang van onderzoek en innovatie om het samengaan van maricultuur en energiewinning te bevorderen, over de inperking van kweekrisico's via weersverzekeringen, over de monitoring van de impact op het marien ecosysteem, over de bevoegdheden van de overheid op het vlak van concessies, vergunningen en domeinbeheer, en

over de uitbouw van een gezond en robuust economisch weefsel rond maricultuur.

[2] Betrek de SALV op regelmatige basis in het voorbereidingstraject.

De voorbereiding naar een nieuw MRP beslaat een uitgebreid traject. Met een eerste consultatie voor ideeën (met als deadline 19 juni 2023) gaat de voorbereiding van start met als doel te komen tot een ontwerp-MRP, waarrond in het voorjaar 2024 een publieke consultatie zal worden gehouden. De SALV vraagt echter om op regelmatige basis betrokken te worden in het beleidsvoorbereidingstraject richting het nieuwe MRP 2026-2034. Eerder stelde de adviesraad reeds vast dat bij de ontwikkeling van federaal beleid met impact op de visserijsector weliswaar het Vlaams Gewest om advies wordt gevraagd, maar dat de SALV als adviesraad bevoegd voor visserij geen adviesvraag krijgt of krijgt doorgestuurd. Om de vraag tot betrokkenheid afdoende te honoreren, is het volgens de adviesraad gewenst dat de gewestelijke en federale overheidsniveaus onderling afstemmen hoe en via welke procedure de SALV bevroegd wordt. Dit is des te meer aan de orde, aangezien er parallelle beleidsvoorbereidende trajecten lopen waarvan bepaalde voorstellen een impact kunnen hebben op het nieuwe MRP, en op de kustvisserij en het marien milieu (cf. Kustvisie van de Vlaamse overheid). Daarnaast vindt de adviesraad ruimtelijke planning op zee te belangrijk om slechts op twee tijdstippen advies te kunnen verlenen, namelijk bij de aanvang (cf. voorliggend advies) en bij de finale publieke consultatie na afronding van het voorbereidingstraject. Een gedegen informatie-uitwisseling over de beleidsvoorbereiding later dit jaar, al dan niet gekoppeld aan een tussentijdse adviesvraag, zou antwoord kunnen bieden op deze vraag.

Hoogachtend

Hendrik Vandamme
SALV-voorzitter

Emiel Brouckaert
TWV-voorzitter

Koen Carels
secretaris